

KRISTIANSAND TINGRETT

DOM

Avsagt: 20.02.2015 i Kristiansand tingrett, Kristiansand S

Saksnr.: 14-158854TVI-KISA/26

Dommer: Tingrettsdommer Jostein Johannessen

Saken gjelder: Krav om oppreisningserstatning

Arne Tumyr

mot

Akmal Ali

Advokat Frank Irian Hind

DOM

Saken gjelder krav om oppreisningserstatning for påståtte ærekrenkede beskyldninger.

Saken har blitt behandlet etter tvistelovens kapittel 10 - småkravprosess - da kravet i saken ikke overstiger kr. 125.000,-. Ingen av partene har krevet saken overført til allmennprosess etter tvisteloven kapittel 9. Reglene om småkravprosess begrenser blant annet kravene til domsgrunner, jfr. tvisteloven § 10-4 fjerde ledd.

Saksøkte Akmal Ali er imam i menigheten Muslimsk Union Agder. Saksøker Arne Tumyr leder organisasjonen Stopp islamiseringen av Norge (Sian), avdeling Agder. Han var for inntil ca. ett år siden leder av foreningen på landsbasis.

I desember 2013 søkte Sian ved Tumyr om å arrangere et opplysningsmøte i folkebiblioteket i Kristiansand i slutten av februar 2014. I denne forbindelse kontaktet han Ali med forespørsel om han kunne delta i en debatt. Etter at forespørselen hadde blitt vurdert i menighetens styre, takket Ali nei til dette. Bakgrunnen for dette var tidligere erfaringer med Tumyr.

Søknaden om å arrangere møte ble avslått av biblioteksjefen. Saken ble gjenstand for medieomtale.

Ali ble i slutten av mars eller begynnelsen av april 2014 intervjuet av NRK. I denne forbindelse har journalisten skrevet følgende i en artikkel som blant annet ble publisert på NRK's hjemmeside den 02.04.2014. Deler av artikkelen har slik ordlyd:

VIL IKKE MØTE SIAN

-Nei, jeg har ikke lyst til å stille i noen debatt med SIAN og Arne Tumyr.

Det sier imam Akmal Ali fra Muslimsk Union Agder.

-Han bygger hele sin virksomhet på rasisme, hat, propaganda og mye løgn. Han er aldri villig til å høre på andre. Derfor kan vi ikke ha noen dialog eller debatt med ham, sier Akmal Ali.

I brev av 03.04.2015 varslet Tumyr at stevning ville bli inngitt til Kristiansand tingrett for brudd på straffeloven § 247, bestemmelse om ærekrenkelse, samt at han ville kreve oppreisningserstatning. Stevning ville imidlertid bli frafalt dersom Ali betalte kr. 30.000,- til Tumyr innen 14 dager.

Saken ble behandlet i forliksrådet den 24.09.2014 - uten at forlik ble oppnådd.

Stevning ble tatt ut for Kristiansand tingrett den 06.10.2014.

Advokat Hind har på vegne av Ali inngitt tilsvar.

Det ble holdt et telefonmøte den 20.11.2014 hvor advokat Hind varslet forskerne Lars Gule og Sindre Bangstad som sakkyndige vitner.

Tumyr protesterte mot at Gule og Bangstad skulle få status som sakkyndige vitner i saken. Tvisten om dette ble avgjort av tingretten den 22.12.2014. Gule og Bangstad ble tillatt ført som sakkyndige vitner av saksøkte Ali.

Sluttbehandling av saken ble holdt den 12.02.2015. Foruten partene ble det ført seks vitner. To av vitnene var de sakkyndige som nevnt.

Tumyrs påstandsgrunnlag:

Tumyr har i det vesentligste anført:

Ytringene som saksøker han kommet med er om islam er, enten man er enige i dem eller ikke, innenfor ytringsfrihetens rammer.

Saksøktes Alis ytringer er ærekrenkende og rammes av straffeloven § 247. Det er ikke ført sannhetsbevis for denne.

Det må legges til grunn et rasismebegrep som er alminnelig akseptert og forstått av en alminnelig leser. Rasisme handler først og fremst om antipati av mennesker som følge av uforskyldte forhold og bakgrunn. Når rasismebegrepet skal defineres må det legges til grunn den forståelse som fremgår av bokmålsordboka.

Alis beskyldning er meget grov. Det anføres at hele virksomheten bygges på rasisme. Ali har satt et vanærende stempel på saksøker. Det er en ondsinnet anklage som har skadet saksøker sitt omdømme – uten at Ali har vært i aktsom god tro. Den som bygger hele sin virksomhet på rasisme er rasist. Når Ali vil delta i demokrati, må han tåle kritikk uten å gripe til lovstridige handlinger. Grensen for ytringer går ved personlige angrep. Denne grensen har Ali overtrådt.

Ytringsfrihetens grenser er vide. Alle må tåle kritikk. Fri diskusjon er ønskelig og nødvendig. Det er bred enighet om dette i dag. Det er enkeltmennesker som skal vernes, ikke religion. Islam tåler ikke debatt. Det er islam som er hovedbasen for Taliban og lignende grupper i dag. Ali var i sin fulle rett til å nekte å delta på debattmøte, men grunnlaget var en lovstridig ærekrenkelse.

Organisasjonen Sian er en lovlig organisasjon, registrert i Brønnøysundregisteret. Organisasjonen bygger sin virksomhet på norsk lov, demokratiet, rettsstatens prinsipper og FN's menneskerettighetserklæring. Den driver utelukkende med opplysning. Etter vedtektene kan ikke rasister eller nazister oppnå medlemskap. Det å karakterisere Sians holdninger til islam som rasisme er absurd. Islam er politikk, en ond politikk forkledd som religion. Sian hetser ikke muslimer og driver ikke fremmedhat. Sian har en lang rekke aktiviteter som ikke har noe med rasisme å gjøre.

En frifinnende dom vil øke frykten for å ytre seg. Det er legitimt å ta til motmæle mot islam.

Tumyr har nedlagt slik påstand:

1. Akmal Ali dømmes til å betale til Arne Tumyr erstatning etter rettens skjønn oppad begrenset til kr. 75.000,- innen 14 dager.
2. Akmal Ali dømmes til å betale saksomkostninger med kr. 28.559,-.

Alis påstandsgrunnlag:

Advokat Hind har på vegne av Ali i det vesentligste anført:

I saken er det to grunnleggende rettigheter som står mot hverandre. Ytringsfrihet og forbudet mot å krenke en annens ære.

Rettsutviklingen de siste 10-15 år har gått i favør av ytringsfrihet – på bekostning av krenkelsen av ære. Dette er ledd i den demokratiske utviklingen i Europa og USA.

Retten må ta stilling til om uttalelsen oppfyller den objektive gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 247. For at Tumyr skal ha krav på erstatning, må utsagnet/krenkelsen fra Ali være rettsstridig. Dersom utsagnet i det vesentlige er sant, er det ikke rettsstridig.

Selv om uttalelsen i det vesentlige ikke er sant, må Ali frikjennes. Ytringsfrihet må veies mot ærekrenkelser. Saken hadde stor allmenn interesse, uttalelsen var uttrykk for en verdivurdering og den ble fremsatt mot en offentlig person. Siden det er holdepunkter for at ytringen var sann, har ytringen et sterkere vern.

Uttalelsen som Tumyr fremsatte til journalisten, var uttrykk for Alis oppfatning av Sian som organisasjon – representert ved Tumyr.

Vurderingene og konklusjonen fra de sakkyndige understøtter at Alis utsagn til journalisten i NRK var sann. Den var derfor ikke rettsstridig.

Sian kan ikke selv definere seg bort fra rasismebegrepet. Sian sympatiserer med Pegida. Det er bred enighet i Europa/Tyskland at organisasjonen har rasistiske holdninger/motiver. Lederen i Sian hevder at Sian står for det sammen som Pegida.

Selv om retten skulle komme til at uttalelsen er så grov at den vernes av straffeloven § 247, har Tumyr ikke krav på erstatning på bakgrunn av egen medvirkning, jfr. skadeserstatningsloven § 5-1.

Ali har vært villig til å beklage uttalelsene overfor Tumyr. Tumyr har bare vært villig til å akseptere dette dersom han mottar penger.

Advokat Hind har på vegne av Ali nedlagt slik påstand:

1. Akmal Ali frifinnes.
2. Arne Tumyr dømmes til å betale Akmal Ali sine saksomkostninger.

Retten merknader

Retten legger til grunn, som forklart av Ali, at han gjennomførte et intervju med en journalist i NRK på om lag 20 minutter mens han var på sin arbeidsplass. Han ga da uttrykk for at virksomheten til Sian er preget av rasisme, hat og propaganda. Tumyr var en sentral representant for organisasjonen, og Ali var ikke interessert i å møte han til debatt. Retten vil også presisere at Ali ikke har påstått at Tumyr er en rasist. I likhet med Gule er retten av den oppfatning at det at man bygger sin virksomhet på noe, ikke det samme som

at man er dette "noe" som det bygges på. Den som for eksempel forteller en jødevits, er ikke nødvendigvis en rasist.

Tumyr har utvilsomt vært en sterk og klar talsmann for Sian. Etter bevisførselen legger retten legger til grunn at Ali har møtt Tumyr på diverse dialogmøter for tro og livssyn og lignende. I følge Ali har Tumyr her tatt til orde for og anført at muslimer står for en religion/ideologi som ikke er villig til å integreres i det norske samfunn. Ali har også opplevd at det er påstått fra Tumyr og hans meningsfeller at dersom én muslim har gjort noe galt, så har alle gjort noe galt.

For at Tumyr skal ha krav på oppreisningserstatning, må vilkårene i straffeloven § 247 være oppfylt, jfr. skadeserstatningsloven § 3-6. Straffeloven § 247 har slik ordlyd:

Den som i ord eller handling optrer på en måte som er egnet til å skade en annens gode navn og rykte eller til å utsette ham for hat, ringeakt eller tap av den for hans stilling eller næring fornødne tillit, eller som medvirker dertil, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år. Er ærekrenkelsen forøvet i trykt skrift eller i kringkastingssending eller ellers under særdeles skjerpene omstendigheter, kan fengsel inntil 2 år anvendes.

Det er et vilkår for domfellelse at uttalelsen var rettsstridig. Det fremgår av straffeloven § 249 at straff etter § 247 ikke kommer til anvendelse dersom det føres bevis for beskyldningens sannhet. Retten legger til grunn at det er tilstrekkelig å føre bevis for at uttalelsen i det vesentlige var sann, jfr. ot.prp. nr. 22 (2008-2009) pkt. 5.14.2 og Rt. 1970 s. 1087.

Dersom uttalelsen i det vesentlige var sann, var den heller ikke rettsstridig. Da har Tumyr heller ikke krav på erstatning. Det kan likevel foreligge ansvar dersom uttalelsen ble fremsatt uten noen aktverdig grunn til det eller dersom den ellers er ubetinget utilbørlig på grunn av formen eller måten den er fremsatt på eller av andre grunner, jfr. straffeloven § 249 nr. 2.

Det er Ali som har bevisbyrden for at uttalelsen var sann. Retten legger til grunn at bevisbyrden er tilnærmet lik den påtalemyndigheten har i straffesaker, jfr. Rt. 1988 side 1398.

Retten finner at Ali hadde grunnlag for sin uttalelse som han ga til NRK-journalisten. Slik saken er opplyst var uttalelsen i det vesentlige sann. Uttalelsen var heller ikke ubetinget utilbørlig. Det er derfor ikke grunnlag for å tilkjenne oppreisningserstatning til Tumyr.

Rasismebegrepet har ikke noen eksakt juridisk definisjon. Retten legger imidlertid til grunn at begrepet har et annet og mer omfattende omfang enn det som Tumyr har hevdet, og som fremgår av bokmålsordboka. Rasisme skal i følge fremlagt dokument fra Tumyr være et Menneskesyn, politikk el. sett av holdninger som bygger på den oppfatning at visse raser er andre raser overlegne, rasefordommer.

Retten kan ikke se at bokmålsordboka er noen rettskilde av nevneverdig vekt i denne sammenheng.

Ved vurderingen av rasismebegrepet har retten har sett hen til definisjonen av forbudet mot hatefulle eller diskriminerende ytringer slik dette kommer til uttrykk i straffeloven § 135a. Begrepet går ut over det som tradisjonelt er rent biologiske faktorer. Det fremgår her at

Med diskriminerende eller hatefull ytring menes det å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres

- a) hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse,
- b) religion eller livssyn,
- c) homofile legning, leveform eller orientering, eller
- d) nedsatte funksjonsevne.

Sakkyndig Sindre Bangstad og medforfatter Cora Alexa Døvig har i boka "Hva er rasisme?" definert begrepet slik:

Rasisme kan dermed forstås som en generalisering i form av at mennesker tillegges bestemte egenskaper på bakgrunn av sin tilhørighet i en bestemt gruppe, og at disse egenskapene defineres som så negative at det utgjør et argument for å holde medlemmer av gruppen på avstand, ekskludere dem og om mulig aktivt diskriminere dem. En slik negativ generalisering og underordning av mennesker kan kalles rasisme, uavhengig av om den begrunnes med folks hudfarge, religion, språk eller kultur."

Retten legger til grunn at Sian og Arne Tumyr har opptrådt slik som beskrevet i definisjonen som Bangstad og Døvig har anført.

Som grunnlag for rettens vurdering vises det blant annet til at Tumyr i en artikkel på Sians websider i november 2011 skrev, i forbindelse med overfallsvoldtekter i Oslo, at
Diagnosen er udiskutabel: Perversiteten som sitter i hodet på forbryterne kalles islam. Den Allah-infiserte hjernen må desinifiseres og vaskes med salmiakk. Deretter må de mentalt forkvaklede religionsslavene fra koranskolene plasseres i en omskoleringsleir – eller sendes tilbake til opprinnelseslandet.

Sakkyndig Bangstad har som kommentar til dette blant annet anført, og retten slutter seg til dette, at

Det er vanskelig å se dette på noen annen måte enn at islam her beskrives i termer av et "virus" som muslimer generelt er "infisert av". Denne type retorikk finner vi blant annet i moderne historie i mye retorikk som foregriper folkemord fra Holocaust til Rwanda.

Sentralt i rasistiske forestillinger og ideer er også generalisering og essensialisering: fra Tumyr og SIANS side er det et gjennomgående trekk at islam og muslimer generelt knyttes til radikal islamisme eller mao. de mest militante og voldelige uttrykkene for islam i samtiden, og at moderate muslimer konsekvent mistenkeliggjøres som "nyttige idioter" for muslimske ekstremister.

Tumyr og SIANS opptatthet av spesifikt muslimske overfallsvoldtektmenn som angivelig handler "i pakt med islam" og som ledd i "islamsk krigføring" ved å voldta ikke-muslimske kvinner (horer) knytter også an til forløperne i rasistisk tenkning og praksis: Så vel i sørstatenes USA fra 1865 til 1965 som i apartheids Sør-Afrika var man manisk opptatt av farene som antatte eller reelle svarte voldtektmenn representerte, og forestillingen om at den svarte mannens angivelige "dyriske

seksualitet" og forestillinger knyttet til farene ved "raseblanding" inngikk som en sentral begrunnelse for rasistisk og diskriminerende lovgivning som forbød så vel seksuelle relasjoner som ekteskap mellom svarte og hvite.

I følge forklaringen fra Bangstad var det på landsmøtet til Sian i 2013 en diskusjon/debatt om Sian skulle slå inn på en moderat linje og akseptere at muslimer kunne dyrke sin religion. Dette ut fra synspunktet at det ville være i strid med religionsfriheten å nekte den islamske trosutøvelsen. Flertallet, som Tumyr representerte, avviste den moderate linjen og ideen om at det skulle finnes noe skille overhodet mellom det som ble karakterisert som moderate muslimer og konservative muslimer.

I sitt innledningsforedrag redegjorde også Tumyr for at islam er en kreftsvulst for samfunnet. I henhold til de sakkyndiges vurdering, og retten slutter seg til dette, bekrefter han et særdeles unyansert og stereotyp holdning overfor alle muslimer. I følge de sakkyndige vektlegger Tumyr enkeltepiser fra ekstreme personer med muslimsk bakgrunn, og tillegger dette alle som bekjenner seg til denne religionen. Tumyr skiller ikke mellom islamisme og vanlige muslimer. Han gjør alt til en farlig ideologi.

I følge forklaringene til de sakkyndige talte Tumyr i tale på Sians landsmøte 2012. Her plasserte han Sian inn i en lang historisk rekke av aktører og bevegelser som ikke bare klart og utvetydig har hatt et uttalt rasistisk program og beveggrunner, men som i flere tilfeller også er dømt for det i norske domstoler. I talen viste Tumyr blant annet til Vivi Krogh – dømt for overtredelse av straffeloven § 135a, Arne Myrdal – dømt for voldsutøvelse og forsøk på brannstiftelse på asylmottak, Erik Gjems-Onstad – mangeårig sympatisør av det rasistiske apartheidregimet i Sør Afrika og Ian Smiths rasistiske regime i Rhodesia, Jack Erik Kjuus – dømt for overtredelse av straffeloven § 135 a og Arne Borgir – tidligere frivillig Waffen SS på Østfronten i Ukraina i 1941-42, nazist og Holocaustfornekter til sin død. Han anførte at "alle har hatt som formål mer eller mindre det samme som Sian står for."

Tumyr omtaler gjennomgående islam som en ideologi, ikke religion. Retten legger til grunn, i samsvar med de sakkyndiges forklaringer, at islam er en religion. Når Tumyr og Sian legger dette til grunn, gir de også uttrykk for at muslimer ikke skal være omfattet av de tros- og livssynsfrihet som inngår som en sentral og fundamental del av norsk og internasjonal menneskerettighetslovgivning. Sians arbeid overfor politiske myndigheter for at muslimer ikke skal tilstå offentlige tilskudd på linje med andre trossamfunn er en aktiv handling for å diskriminere personer med muslimsk tro fra personer med en annen tro. I leserinnlegg i Fædrelandsvennen den 14.10.2014 har Tumyr som leder av Sian tatt til orde for at politikere bør hindre muslimer å bygge moskeer på bakgrunn av innholdet i religionen. Dette er uttrykk for samme differensiering av muslimer og personer med annen religion.

Uttalelsen fra Ali var, slik retten ser det, ikke utilbørlig eller fremsatt uten aktverdig grunn slik dette er beskrevet i straffeloven § 249 nr. 2. Retten har lagt vekt på at uttalelsene fra Ali gir uttrykk for verdivurderinger. Tumyr er også en offentlig kjent person og må, som følge av hans deltakelse i den offentlige debatt, finne seg i sterkere utsagn mot sin person enn andre som ikke har søkt offentlighetens lys. Det fremstår som et paradoks for retten at Tumyr har anført at islam er en kreftsvulst for samfunnet. Det synspunkt er ekstremt, men det er tillatt å si det. At han deretter påberoper seg ærekrenkelser for å bli kritisert av Ali i

ordelag som ikke er i nærheten så sterkt, fremstår som underlig for retten. Dette på tross av at også Tumyr skal nyte vern mot krenkelse av æren.

Ali blir etter dette å frifinne for kravet om erstatning.

Sakskostnader

Advokat Hind har på vegne av Ali fremmet krav om erstatning med kr. 18.750,-. Tumyr har ikke hatt innsigelser til kravet. Kravet er ikke i strid med reglene i tvisteloven § 10-5.

Retten finner at kostnadene var nødvendig for å få saken tilstrekkelig faktisk og rettslig opplyst.

Ali har vunnet saken fullstendig, og kravet tilkjennes. Retten kan ikke se at det er grunnlag for at sakskostnadsansvaret skal lettes eller falle bort etter prinsippene i tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

DOMSSLUTNING

1. Akmal Ali frifinnes.
2. Arne Tumyr dømmes til å betale sakskostnader til Akmal Ali med kr. 18.750,- -attentusensjuhundreogfemti- innen 2 -to- uker fra forkynnelse av denne dom.

Retten hevet

Jostein Johannessen

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.